

Krisesentersekretariatet
Storgata 11
0155 Oslo

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Samlivs- og likestillingsavdelingen
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Oslo 07.01.2013

Høring NOU 2012:15 Politikk for likestilling

Krisesentersekretariatet takker for invitasjonen til å komme med synspunkter i henhold til NOU 2012:15 Politikk for likestilling.

Krisesentersekretariatet støtter Likestillings- og diskrimineringsombudets (LDOs) høringssvar i henhold til utredningen og uvalgets forslag til tiltak.

Krisesentersekretariatet er svært fornøyd med at det i utvalgets mandat er satt fokus på status for kjønnslikestilling når det gjelder vold og trakassering. Vi er samtidig meget positive til utvalgets forslag vedrørende en landsdekkende satsning for arbeid mot seksuell trakassering i skolen, lovfesting av tilbud om overgrepsmottak, trygge botilbud for ofre for menneskehandel og forslag om tilskuddsordning for rettighetsinformasjon.

Med bakgrunn i at Krisesentersekretariatets hovedanliggende er å arbeide mot vold og overgrep mot kvinner og deres barn kommer vi bare til å kommentere utredningens kapittel 14 som er konsentrert om seksuell trakassering, voldtekt, vold i nære relasjoner, samt vold og migrasjon.

Menns vold mot kvinner er både en årsak til manglende likestilling og et hinder for reel likestilling mellom kjønnene

Statistikk på vold er en viktig indikator på manglende likestilling. På krisesentrene bor det i dag like mange kvinner og barn som for 20 år siden. Fra 1992 til og med 2011 har 49 171 kvinner og 36 336 barn hatt et opphold på et av landets krisesentre.

Til sammen har de overnattet 1 845 289 døgn for å redde liv og helse. Statistikken fra krisesentrene viser at av de til sammen 2449 opphold på krisesentrene i 2011 forteller over 90 % av kvinnene at de hadde vært utsatt for vold gjentatte ganger. Sammenhengen mellom kjønn og brudd på grunnleggende menneskerettigheter er både overveldende og universell.

Når kvinner og deres barn blir utsatt for overgrep, blir det skjeve maktforholdet mellom kvinner og menn synliggjort og befestet.

At så mange kvinner og barn hvert år opplever psykisk og fysisk vold, voldtekt, menneskehandel og tvangsekteskap, og må søke beskyttelse på et av krisesentrene, viser de store politiske utfordringene vi står overfor.

Tiltross for at samfunnet har iverksatt mange tiltak, har vi en lang vei å gå før vi oppnår visjonen om nulltoleranse når det gjelder menns vold mot kvinner og deres barn.

Vi vil minne om at det hersker bort i mot konsensus blant forskerne i den vestlige sfære om at forskjellene mellom kjønnene er en sosial konstruksjon som er menneskeskapt. Og denne konstruksjonen er, som alle sosiale konstruksjoner, meget seiglivet å endre på.

Samtidig viser forskning at jo mer likestilling vi har på alle arenaer innenfor samfunn- og familielivet jo mindre vold finner man. Utfordringene er derfor mange for å oppnå full likestilling mellom kjønnene i Norge. Dette befestes i begge utredningene fra Likestillingsutvalget: NOU 2012:15 Politikk for likestilling og NOU 2011:18 Struktur for likestilling.

Krisesentersekretariatet støtter derfor utredningens forslag til tiltak, som vi mener kan bidra til et løft i arbeidet mot vold mot kvinner og veien mot reell likestilling i samfunnet. Vi støtter likeledes opp under Likestillingsutvalgets (NOU 2011:18) forslag til ny struktur for likestilling og hovedkonklusjonen i LDOs høringsuttalelse som understreker at strukturen for myndighetenes likestillingsarbeid må ses som en forutsetning for utformingen og gjennomføringen av likestillingspolitikken.

Krisesentersekretariatets merknader vedrørende trakassering og vold

14.3 Seksuell trakassering

Utvalgets forslag til et landsomfattende program for seksuell trakassering i skolen er et viktig og godt utgangspunkt for det forebyggende arbeidet med å endre stereotypier og holdninger blant ungdom. Samtidig er det viktig å understreke betydningen av forebyggende tiltak som rettes mot å endre stereotypier og holdninger som opprettholder vold og overgrep mot kvinner og jenter i befolkningen som helhet.

I den forbindelse vil Krisesentersekretariatet nevne FN's kvinnediskrimineringskomité (CEDAW- komiteen) avsluttende merknader til Norges åttende periodiske rapport pkt. 23-24 om vold mot kvinner. I rapporten anbefales det igangsetting av omfattende tiltak for å forebygge og øke bevissthet om vold mot kvinner og jenter. Vi ønsker å belyse viktigheten av en helhetlig nasjonal strategi for forebygging av vold mot kvinner og jenter som inkluderer primær-, sekundær- og tertiærforebygging.

I følge NOUen 2003:31 "Retten til et liv uten vold" har det nasjonale voldsforebyggende arbeidet når det gjelder vold mot kvinner i nære relasjoner, i stor grad vært rettet mot sekundær- og tertiærforebygging, mens fokus i mindre grad har vært rettet mot primærforebyggende tiltak. Dette er kanskje ikke overraskende, da behandling av skader i forhold til voldsofre og straffeforfølgelse av voldsutøveren vil fremstå som de mest akutte oppgavene på feltet. En forklaring kan imidlertid også være knyttet til målbarheten av

primærforebyggende tiltak. Det er alltid vanskeligere å synliggjøre resultater når suksesskriteriet består i at en handling ikke skal inntreffe. Dessuten forutsetter primærforebygging langsiktighet, tålmodighet og klare prioriteringer (NOU 2003:31). I NOUen "Flere gode leveår for alle. Forebyggingsstrategier" (1991) opplyses det om viktigheten av forebyggende arbeid. Her påpekes det at det ikke skal stilles større krav til kostnad/nytte analyser når det gjelder forebyggende tiltak enn det som gjøres i forhold til behandling eller omsorg.

Å unnlate å forebygge bør i like stor grad være et etisk spørsmål som å unnlate å gi hjelp til de som allerede er utsatt.

I følge Kvinnevoldsutvalget (NOU 2003:31) innebærer primærforebygging at man ser på hvordan volden kan forebygges før den inntreffer første gang. Holdningsskapende arbeid er et typisk eksempel på et primærforebyggende tiltak. Forebyggende tiltak som endrer adferd er vist å kunne ha en fantastisk effekt på befolkningen. Dessuten har mange land positive erfaringer med virkemidler beregnet på å endre allmenne holdninger, for eksempel gjennom informasjonskampanjer. Dersom man overser det primærforebyggende i arbeidet mot menns vold mot kvinner og vold i nære relasjoner kan man i verste fall utvikle en kultur som tilrettelegger for at dette samfunnsproblemet fortsetter å eksistere (Krogstad, 2009). Et fokus på å eliminere bakenforliggende årsaker til samfunnsproblem ved hjelp av populasjonsbasert forebyggingsstrategi har vist seg å være effektiv for å redusere samfunnsproblemer som: trafikkulykker, virusmitte og rusmisbruk.

Dette er også i tråd med Europarådskonvensjonen om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (som er signert, men ikke ratifisert av Norge). I følge konvensjonens artikkel 12 og 13 skal staten treffe de tiltak som er nødvendige for å fremme endringer i kvinners og menns sosiale og kulturelle atferdsmønstre med sikte på å utrydde fordommer, skikker, tradisjoner og all annen praksis som bygger på en forestilling om kvinners underlegenhet eller på stereotype kjønnsroller. Konvensjonen forplikter herunder staten ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å forebygge alle former for vold som kommer inn under virkeområdet for denne konvensjon, fra enhver fysisk eller juridisk persons side.

Konvensjonen forplikter staten til og jevnlig, og på alle nivåer fremme eller gjennomføre holdningsskapende kampanjer eller programmer, blant annet i samarbeid med nasjonale menneskerettighetsinstitusjoner og likestillingsorganer, sivilsamfunnet og ikke-statlige organisasjoner, og særlig kvinneorganisasjoner, når det er hensiktsmessig, for å bevisstgjøre allmennheten og gi den større innsikt i de ulike utslagene av alle former for vold som kommer inn under virkeområdet for denne konvensjon, deres konsekvenser for barn og nødvendigheten av å forebygge slik vold.

Som utvalget skriver, er det grunn til å spørre om ikke kunnskapen om hvordan vold mot kvinner skal forebygges og forhindres fremdeles er mangelfull. En nasjonal opplysningskampanje om vold mot kvinner og jenter vil være grunnleggende i arbeidet med å endre holdninger, kjønnsroller og stereotyping som gjør menns vold mot kvinner akseptabel, samt øke kunnskap og bevissthet om forskjellige typer vold og dens traumatiserende natur. På lik linje med andre nasjonale opplysningskampanjer må den ha en korresponderende forebyggingsstrategi og strategier på ulike nivåer (befolkningsstrategi, høringsrisikostategi, lokalstrategi, nasjonalstrategi osv.). Dette krever betydelige ressurser, samt kompetanse.

Krisesentersekretariatet ønsker i tillegg å vise til CEDAW- komiteens anbefalinger til Norge i henhold til lov om forebygging av vold mot kvinner. Vi har lovbestemmelser som direkte

eller indirekte øver innflytelse på forebyggende og helsefremmende arbeid. I de tilsammen 21 eksisterende lovene omtales ikke vold mot kvinner. Derimot omtales blant annet alkohol, tobakk, forurensing og strålevern. En omfattende lov om forebygging vil blant annet forplikte kommunene til å lage handlingsplaner.

14.4 Voldtekt

Krisesentersekretariatet støtter utvalgets forslag til tiltak om lovfesting av tilbud om overgrepsmottak, samt LDOs merknader på dette området.

Få kvinner tør, vil eller kan anmelde voldtekt. Alt for mange voldtekter eller voldtektsforsøk blir derfor aldri kjent for politiet. Utredninger og forskning viser at det er mange årsaker til at overgrepsutsatte ikke anmelder den kriminelle handlingen de har vært utsatt for. Dette kan være hvor tett relasjonen er mellom offer og overgriper, overgrep som skjer i ruspåvirket tilstand, kvinner i prostitusjonen som føler at et overgrep ikke vil bli tatt på alvor, kvinner som ikke definerer overgrepet av ulike årsaker som overgrep, kvinner som føler skyld og skam osv. Gjør man et historisk tilbakeblikk vet vi at de strenge kyskhetsnormer som var rådende i forhold til kvinners seksualitet, fremdeles sitter dypt forankret i vårt samfunn. I NOUen ”Fra ord til handling” fra 2008 antas det at kun 10 % av de faktisk begåtte voldtekter som blir anmeldt. Dette viser at bare ”toppen av isfjellet” kommer til politiets kunnskap.

En annen utfordring i forhold til seksuelle overgrep er å nå fram med informasjon om hjelpeapparatet. Dette dokumenteres i rapporten ”Et sinnssykt stort kjempeskille i livet” der fokuset er utvikling av tilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep – En behovs- og tiltaksanalyse, som Oslo kommunale legevakt publiserte i desember 2004. Det antas at bare ”toppen av isfjellet” ber om hjelp etter et overgrep. Når vi vet at alle former for seksuell vold kan gi fysiske skader, samt langvarige og vidtrekkende psykiske senskader, er det viktig at usatte har en lav terskel for å søke hjelp, og ikke minst hvor, og hvilken hjelp samfunnet tilbyr. Vi står overfor en massiv utfordring i arbeidet med å nå fram til alle som har vært utsatt for et overgrep, og opplever situasjonen så vanskelig, skambelagt og smertefull at de ikke ber om hjelp fra hjelpeapparatet, som har som oppgave å bistå dem i en krisesituasjon.

Ikke minst er det en pedagogisk utfordring og finne gode metoder med å nå ut med god informasjon.

Krisesentersekretariatet vil understreke behovet for omfattende informasjonstiltak og holdningskampanjer der målet er forebygging av overgrep mot kvinner. Slike tiltak bør ta sikte på å senke terskelen for å søke hjelp, fjerne skam og tabuer rundt overgrep og bevisstgjøre voldens konsekvenser. Tiltakene bør samtidig belyse politiets oppgaver og hjelpeapparatets tilbud til personer utsatt for overgrep.

Informasjon om overgrepsmottakenes tilbud og andre relevante hjelpetilbud må nå ut til befolkningen og ansatte i hjelpeapparatet

Av de som anmelder en voldtekt eller voldtektsforsøk, opplever mange at saken henlegges alt for tidlig på grunn av dårlig etterforskning, og dermed er det kun et fåtall voldtektssaker kommer opp for retten. Felles for nesten alle voldtatte kvinner er opplevelsen av skyld og skam, og de fleste overgrep begås av menn som har en relasjon til ofret. Dette gjør ikke anmeldelse eller etterforskning enklere. Tvert imot.

En rapport fra 2005 (Haaland, Clausen & Schei) viser at 10 % av kvinner etter fylte 15 år har vært utsatt for voldtekt og 20 % har vært utsatt for voldtektsforsøk. 9 av 10 voldtekter begås av en gjerningsmann som kjenner offeret (Norsk politi, 2007). Bevisbyrden i voldtektssaker er alt for høy sammenlignet med andre saker som fremmes i rettsapparatet. Av de som anmelder ender bare ca. 10 % i en domfellelse (SSB). Dessverre går mange overgripere fri og de er fortsatt usynlige i den offentlige debatten.

I artikkel 17 i Europarådskonvensjonen om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner skal staten oppmuntre privat sektor, informasjons- og kommunikasjonsteknologisektoren og mediene, med behørig respekt for ytringsfriheten og deres uavhengighet, til å delta i utformingen og gjennomføringen av politikk, og til å fastsette retningslinjer og selvregulerende standarder for å forebygge vold mot kvinner og styrke respekten for deres verdighet.

Det er fortsatt store utfordringer når det gjelder holdninger til voldtekt og voldtekts ofre. En nyere undersøkelse fra Dixi ressurscenter for voldtatte i Oslo, viser at 1 av 4 mener voldtekts ofre delvis har skyld for overgrepet. Samtidig opplever ofrene stor grad av skam, og mange sliter tungt.

Krisesentersekretariatet viser til Likestillings- og diskrimineringsombudets 21 forslag til tiltak i deres innspill til regjeringens handlingsplan mot voldtekt. Tiltakene er rettet mot forebygging, oppfølging etter voldtekt og bedre rettssikkerhet.

Noe som ikke er tatt opp i utredningens forslag om lovfesting av tilbud om overgrepsmottak er finansieringsordningen. Overgrepsmottakene har usikker og ulik finansiering, og det er behov for nasjonale retningslinjer for kommunal finansiering. Vårt forslag er at staten bør finansiere 50 % av driften og kommunene 50 %.

Det er fortsatt manglende kompetanse innenfor helsevesen, politi, påtalemyndighet og rettsapparatet. Dette er en utfordring for hvordan voldtatte kvinner blir mottatt og behandlet i møte med det offentlige. Vi mener at tiltakene i den første handlingsplanen mot voldtekt ikke er tilstrekkelige. Krisesentersekretariatet understreker behovet for betydelige økte ressurser, samt høy prioritering av tematikken. På bakgrunn av dette foreslår vi en at staten i større grad evaluerer effekten av handlingsplanene som omhandler vold og overgrep mot kvinner og jenter.

14.5.3 Partnerdrap

Forskningsprosjektet på partnerdrap nå blitt godkjent av Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM), og skal igangsettes. Samtidig vil Krisesentersekretariatet understreke behovet for å styrke innsatsen mot partnerdrap gjennom følgende tiltak:

Utredningen tar opp partnerdrap og viser til litteraturgjennomgangen av internasjonal forskning på partnerdrap (Vatnar og Bjørkly 2011). Denne viser blant annet at partnerdrap ofte er forbundet med tidligere partnervold. Studien viser at det er behov for systematisk risikovurdering og håndtering i arbeidet for å hindre partnerdrap (Vatnar og Bjørkly 2011, side 3).

Vi mener vi at det er svært viktig å utrede om det har forekommet tidligere signaler som kunne ha forhindre drap. Våre erfaringer viser at flere offentlige etater som skole, leger,

politi, barnevernet og NAV ofte har visst om tidligere episoder med vold og trusler. Alle visste litt, men ingen tok tak i faresignalene. Utfordringen blir å finne ut når man skal melde og hvor man skal melde i fra.

Krisesentersekretariatet ønsker å presisere viktigheten av å opprette en havarikommisjon som skal gjennomgå hvert eneste drap på kvinner, begått av samlivspartner eller ekspartner. En havarikommisjon vil kunne utrede forhold som antas å ha betydning for å forebygge disse drapene. Blant annet ved å kartlegge om offentlige myndigheter kunne ha gjort mer, ved å identifisere risikofaktorer og utvikle forebyggende tiltak.

Til tross for at besøksforbud og alarm har vist seg å være en effektiv beskyttelse for mange trusselutsatte kvinner, er det flere som ikke har samme opplevelse. Kvinner som melder om stadige brudd på besøksforbudet opplever at saken blir henlagt, eller at politiet ikke tror på kvinnene og ikke etterforsker sakene. For oss ser det ut som om disse sakene ikke har høy prioritet.

Fra besøksforbudet ble innført i 1995, og fram til i dag har ordningen aldri vært evaluert eller utredet. Myndighetene har aldri stilt spørsmålet, var dette et effektivt vern? Vi har heller ikke statistikker på hvor mange besøksforbud som er utstedt. Vi har ikke statistikker eller koder i STRASAK over registrert vold mot kvinner, og anmeldte voldsforbrytelser er ikke kjønnet. Dette er med på å undergrave et stort samfunnsproblem.

Vilkårene for å få utstedt besøksforbudet opplever vi også personavhengig og tilfeldig. Ved enkelte politidistrikt er "lista" for å få utstedt besøksforbudet lagt høyt, og ved andre politidistrikt er den lagt lavt. Dette finner vi diskriminerende, da kvinner som blir utsatt for trusler og vold bør få likt tilbud over hele landet.

Beskyttelsestiltak som besøksforbudet må evalueres. Hvert brudd på besøksforbudet må straks opp for retten slik at samfunnet viser en klar reaksjon på brudd.

Mye av hjelpen volds- og overgrep utsatte får er fortsatt ofte tilfeldig og person- og stedsavhengig. Det er behov for økt kompetanse, organisering og prioritering i hjelpeapparat og rettsapparat. Derfor er det viktig at kompetansen og kunnskapen om menns vold mot kvinner må styrkes i politi og hele rettsapparatet.

Kompetansen om menns vold mot kvinner må styrkes i politi og hele rettsapparatet for å øke kunnskap og innsikt i voldsutsattes situasjon. Dette gjennom obligatoriske kurs som bevisstgjør hvordan vanlige fordommer og holdninger om kjønn og seksualitet urettmessig kan påvirke avgjørelser i saker som omhandler menns vold mot kvinner. I tillegg bør bruk av DNA som bevis i voldtektssaker styrkes. Det bør opprettes et eget forskningsprogram ved Forskningsrådet som går spesifikt på tematikken og de grunnleggende årsakene til vold mot kvinner. Vi trenger også kjønnet statistikk som synliggjør vold mot kvinner.

14.5.5 Krisesentre

Utredningen tar opp den forestående evalueringen av Krisesenterloven og foreslår identifisering av tiltaksbehov og politisk innsats i oppfølgingen av evalueringen.

Krisesentersekretariatet er enig i forslaget. Vi vil imidlertid understreke at krisesentrene må sikres en stabil og forutsigbar økonomi slik at de kan legge langsiktige planer for arbeidet sitt. Mange krisesentre landet over har måtte sloss for sin overlevelse, kampen om budsjett penger, organisasjonsform osv. De fleste av de mindre krisesentrene er nå nedlagt. Det er viktig at

krisesentertilbudet ikke sentraliseres og at de små krisesentrene opprettholdes. Nærheten til et krisesentertilbud er med å øke volds- og trusselutsattes rettssikkerhet.

Det er i Krisesenterloven ikke gitt føringer for den nærmere geografiske plassering av det enkelte krisesenter. Dette gjør det vanskelig å gi gode og detaljerte føringer om hvordan kommunene bør organisere tjenestene sine, og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) mener at det er kommunene som har kunnskap og forutsetninger for å vurdere hvordan en på tjenelig måte kan utvikle krisesentertilbudet.

BLD påpeker at det er viktig at krisesentertilbudet har en nærhet til brukerne.

I lovendringen har Regjeringen fritatt seg selv fra det viktige direkte økonomiske hovedansvaret de hadde tidligere. Nå har hver enkelt kommune fått alt økonomiske ansvar for å gi voldsutsatte et tilbud om hjelp.

Ved å sentralisere krisesentertilbudet har dette medført flere steder at voldsutsatte kvinner og deres barn må reise lengre avstander for å få hjelp og beskyttelse de har krav på. Ille er det også at deres barn må reise langt fra barnehage, skole og venner i lokalmiljøet. I verst fall kan dette medføre at mange ikke ser noen annen mulighet enn å forbli i et krenkende og farlig samliv.

I desember 2012 kom rapporten fra Vista Analyse som viser at den samfunnsøkonomiske kostnaden av vold i nære relasjoner ligger i området 4,5 mrd til 6 mrd kroner årlig. Vista analyse har konsentrert seg om de som i gruppa kvinner og barn er hardest ramma. I Vista Analyse sin rapport konkluderer de med at det kan ligge potensielle besparelser i å lykkes bedre med å forebygge vold mot kvinner og barn, fange opp flere av de utsatte og å øke andelen av de som lykkes på vei tilbake til arbeids- og yrkesliv.

Denne konklusjonen harmonerer svært dårlig med den virkelighet som er en realitet. Krisesentertilbudet skjæres inn til beinet flere steder, og de små har forsvunnet.

I tillegg viser KOSTRA- tallene fra 2011, som gir en oversikt over størrelsen på tilskuddet kommunene gir til krisesentertilbud, at det er rundt 40 kommuner som ikke gir tilskudd i det hele tatt.

Å skape et likeverdig tilbud til alle potensielle brukere innebærer også at finansieringen av krisesentrene må være tilstrekkelig og forutsigbar. Dette er også en politisk utfordring i 2013.

14.6.1 Utlendingslovens regler om familiegjenforening

Utvalget tar opp spørsmålet om, og eventuelt på hvilken måte, utledningsloven er et egnet virkemiddel for å hindre og forebygge vold i nære relasjoner. Krisesentersekretariatet stiller samme spørsmål og ønsker videre å understreke behovet for tiltak på dette området. Mange av kvinnene på krisesentrene har kommet til landet gjennom familieetablering med en norsk ektefelle. Vi anbefaler at 3-årsregelen, som er betinget av ekteskapet i forbindelse med oppholdstillatelsen for kvinner gift med menn bosatt i Norge, endres til et år, da mange av kvinnene forblir i et voldelig forhold i frykt for å bli sendt ut av landet. Tiden er overmoden for å skjerpe rettssikkerheten for denne gruppen.

14.6.2 Menneskehandel

Krisesentersekretariatet støtter utvalgets uttalelser vedrørende utfordringene knyttet til hjelpetilbudet til ofre for menneskehandel, samt at det er uheldig at prosjekter som ROSA og Laura driver midlertidig og på usikre økonomiske vilkår.

Vi ønsker imidlertid å presisere følgende behov for tiltak:

ROSA bør bli et permanent tiltak.

Erfaringene fra ROSA og krisesentrene viser at utfordringene, særlig de knyttet til helse- og botilbudet til ofre for menneskehandel, er store. Mange av kvinnene utsatt for menneskehandel har ofte svært omfattende fysiske og psykiske skader og derav behov for hjelp av spesialhelsetjenesten. Det ROSA erfarer er at hvem som til enhver tid betaler for helsetjenestene avhenger av kvinnens oppholdsstatus i Norge. Hvilke behov de har for helsetjenester og omfanget, varierer med skadeomfanget av krenkelsene de er utsatt for. For kvinner som er reflektanter har ROSA betalt utgiftene til spesialhelsetjenesten og nødvendige medisiner.

I henhold til Palermoprotokollen artikkel 6, som Norge ratifiserte i 2003, skal hver statspart i samarbeid med ikke-statlige organisasjoner, andre aktuelle organisasjoner og andre deler av det sivile samfunnet særlig sørge for medisinsk, psykologisk og materiell bistand til ofre for handel med mennesker.

Helsetilbudet til offer for menneskehandel må styrkes betydelig. Ofre for menneskehandel må få gratis behandling uten å stå på venteliste. Krisesentersekretariatet foreslår at det utarbeides en forskrift som gir kvinner utsatt for menneskehandel, som er reflektanter, rett til kostnadsfritt spesialhelsetilbud.

Krisesenteret støtter utvalgets forslag om trygge botilbud til ofre for menneskehandel, samt LDOs høringsuttalelse på dette området.

Evaluering av ROSA- prosjektet, gjennomført av NTNU Samfunnsforskning i 2008, fastslår at det er et stort behov for å utvikle et større spekter av boligløsninger. Botiden ved krisesentrene for kvinner utsatt for menneskehandel er ofte svært lang. Krisesentrene er i utgangspunktet ment å være et tilbud for kvinner og deres barn i en akutt situasjon. Det er derfor ikke en ønskelig situasjon at kvinnene blir boende på krisesentrene over lengre tid. Tiltak 17 i regjeringens handlingsplan mot menneskehandel (2011-2014) legger vekt på videreutvikling av botilbudet til ofre for menneskehandel gjennom å kartlegge utfordringene. Vi mener at en kartlegging av utfordringene er ikke tilstrekkelig, og at tiltak knyttet til utfordringene ved boligframskaffelse for ofre for menneskehandel må bli iverksatt.

Utvalget viser til den bebudede evalueringen av forbudet mot kjøp av seksuelle tjenester, som skal se om loven virker etter sin hensikt. Utvalget skriver at evalueringen tar sikte på å bidra til å bedre kunne utforme gode og målrettede tiltak for å hjelpe kvinner og menn ut av prostitusjon.

Krisesentersekretariatet vil påpeke at en evaluering som skal se om loven har hatt en ønsket effekt må ta utgangspunkt i at sexkjøpsloven er en normativ lov, som har til hensikt å gi et stekt signal om at Norge anser kjøp av kvinners kropp som kriminelt. I tillegg understreker vi at sexkjøpsloven ikke inkluderer alle parter som oppnår profitt av sexindustrien, som f.eks. strippeklubber, pornografi og nettsider.

Krisesentersekretariatet etterlyser også en uavhengig nasjonal rapportør på menneskehandel i Norge som jobber tett opp mot sivilt samfunn og regjeringen.

Med vennlig hilsen

Tove Smaadahl

Tove Smaadahl
Daglig leder Krisesentersekretariatet

Lone Alice Johansen
Informasjonsansvarlig Krisesentersekretariatet